

Zet de TOON

Tips voor omstanders van grensoverschrijdend gedrag

Werkgevers en opdrachtgevers zijn verantwoordelijk voor een sociaal veilig werkklimaat. Maar als omstander kun je ook bijdragen: grijp op het moment zelf in of biedt later steun. Zo zet je de toon.

Grijp direct in

Dit is niet voor iedereen even makkelijk. Maar het is wel belangrijk. Het vermindert het trauma van het slachtoffer en draagt bij aan de sociale norm dat bepaald gedrag niet door de beugel kan. De 5 D's helpen je op weg:

- **Distract.** Leid af, stel een vraag of begroet het slachtoffer.
- **Delegate.** Schakel hulp in van een collega of leidinggevende.
- **Document.** Noteer of leg de situatie vast en deel dit met het slachtoffer.
- **Delay.** Blijf na afloop hangen om steun te bieden.
- **Direct.** Spreek de dader aan, mits dit veilig is.

Biedt steun na afloop

Of je op het moment zelf hebt ingegrepen of niet: het kan heel fijn zijn voor iemand om in gesprek te gaan over wat er is gebeurd. Het maakt veel verschil hoe je dat doet. Een aantal tips:

- **Geef de regie aan het slachtoffer.** Laat hen bepalen wat ze willen delen.
- **Spreek je steun uit.** Geloof het slachtoffer en toon begrip.
- **Vraag wat je kunt doen.** Soms is luisteren genoeg, bied zo nodig hulp.
- **Check of een melding gewenst is.** Help indien nodig met vervolgstappen.
- **Leg nooit de schuld bij het slachtoffer.** De verantwoordelijkheid ligt bij de dader.
- **Wees discreet.** Deel niets zonder toestemming.
- **Vraag voor fysieke steun.** Een knuffel kan fijn zijn, maar check dit eerst.
- **Zorg ook voor jezelf.** Neem ruimte als dit voor jou emotioneel belastend is.

Ga een gesprek aan binnen de organisatie

Besprek het met HR, een vertrouwenspersoon, OR/PVT, bedrijfsarts of leidinggevende. Idealiter doe je dit met het slachtoffer. Kan dat niet? Houd de betrokkenen anoniem en benoem het gedrag. Tips voor dit gesprek:

- Bereid je goed voor, het liefst samen met het slachtoffer.
- Kies een veilige en rustige plek.
- Gebruik de **ik-vorm** ("Ik merkte op dat...").
- Luister naar de ander en begrijp hun perspectief.

Doe een officiële melding

Als een gesprek niets oplevert, overweeg dan een officiële melding. Laat je hierbij ondersteunen door een vertrouwenspersoon, vakbond of OR/PVT. Mogelijke meldpunten:

- **Mores.online.** Onafhankelijk steunpunt voor de culturele en creatieve sector.
- **Nederlandse Arbeidsinspectie.** Voor meldingen via een vakbond of OR.
- **Meldpunt Discriminatie.** Voor meldingen van discriminatie.
- **College voor de Rechten van de Mens.** Bij discriminatie of seksuele intimidatie.
- **Centrum Seksueel Geweld.** Medische, psychologische en juridische hulp bij seksueel geweld.